

Vuosiraportti 2023

1	JOHDANTO	3
2	VUOSI 2023 LUKUINA.....	4
3	TOIMINNANJOHTAJAN KATSAUS VUOTEEN 2023	5
4	GLOBAALI TYÖMME VAIKUTTAA MONELLA TASOLLA	6
5	OIKEUDENMUKAINEN SIIRTYMÄ NYT -KAMPANJA.....	8
6	IHMISOIKEUDET ARVOKETJUISSA.....	10
6.1	Vuoden kohokohdat.....	12
6.2	Tutkimukset	13
6.3	Ihmisarvoisen työn tutkimusohjelma	15
7	VASTUULLINEN VERONMAKSU.....	16
7.1	Vuoden kohokohdat.....	18
7.2	Tutkimukset	19
7.3	Kestävän talouden tutkimusohjelma	20
8	ILMASTOKESTÄVÄ YRITYSTOIMINTA	21
8.1	Vuoden kohokohdat.....	23
8.2	Tutkimukset	24
8.3	Ilmastokestävän yritystoiminnan tutkimusohjelma	25
9	MEDIANÄKYVYYS.....	26
10	ORGANISAATIO JA HALLINTO	27
11	HIILIJALANJÄLKI	29
12	TALOUS	30

Finnwatchin työ pähkinänkuoressa

Finnwatch on vastavoima vastuuttomalle voitontavoittelulle. Läpivalaisemme yritysten toimintaa ja talouden rakenteita. Torjumme ilmastokriisiä ja luontokatoa, edistämme oikeudenmukaista ekologista siirtymää sekä puutemme ihmisoikeusloukkauksiin ja verovälttelyyn.

Finnwatch on tunnettu tinkimättömistä tutkimusraporteistaan. Nostamme yksittäisten esimerkkien avulla esiin yritystoiminnan ja talouden sääntelyn puutteita, joihin esitämme korjauksia. Tutkimustoiminnan pohjalta teemme vaikuttamistyötä, käymme pitkäjänteistä vuoropuhelua yritysten ja päättäjien kanssa sekä osallistumme yhteiskunnalliseen keskusteluun.

Olemme kansainvälisesti tunnustettu yritysvastuun asiantuntija. Muutamme työllämme yritysten toimintaa sosiaalisesti, taloudellisesti ja ekologisesti kestävämmäksi. Työmme on ihmisoikeusperustaista.

Teemme yhteistyötä muiden järjestöjen ja ihmisoikeusaktivistien kanssa niin Suomessa kuin työmme muissa kohdemaissa.

Finnwatchin veroasiantuntija Saara Hietanen ja toiminnanjohtaja Sonja Finér tapasivat valtiovarainministeri Riikka Purran marraskuussa 2023. Tapaamisessa ministerille luovutettiin vetoamus listaamattomien osakeyhtiöiden osinkoverotuksen korjaamisesta.

2 VUOSI 2023 LUKUINA

4 tutkimusraporttia

9 tutkimusartikkelia

31 asiantuntijalausuntoa ja kannanottoa ministeriöille,
päättäjille ja kansainvälisille järjestöille

52 uutista ja blogikirjoitusta omilla sivuilla

530 osumaa suomalaisessa ja kansainvälisessä
mediassa (verkkoartikkelit ja blogit)

3 TOIMINNANJOHTAJAN KATSAUS VUOTEEN 2023

Vuosi 2023 jatkoi viime vuosien synkkää linjaa. Venäjän hyökkäyssota moukaroi Ukrainaa läpi vuoden. Lähi-idässä Hamasin suorittamat murhat johtivat Israelin silmittömän väkivaltaisiin vastatoimiin, joissa sodan säännöt unohtuivat. Tuhansia lapsia on kuollut, eikä tilanteelle näy kestävää ratkaisua.

Samaan aikaan ilmastokriisi jatkaa tappavan tasaista etenemistään. Dubain ilmastokokouksessa nähtiin pieni valonpilkahdus, kun maiden johtajat pääsivät sopuun siitä, että fossiilisista polttoaineista on luovuttava. Toimenpiteissä ollaan kuitenkin auttamattoman myöhässä. Vuonna 2024 maapallon lämpenemisen odotetaan ylittävän pelätyn puolentoista asteen rajan.

Ilmastokriisin ruokkimat siirtolaisvirrat, talouden heikkeneminen, eriarvoisuuden kasvu ja piittaamattomuus kansainvälisistä säännöistä heikentävät näkymiä kaikkialla. Yhdysvalloissa Donald Trumpin mahdollinen paluu valtaan herättää kauhunsekaisia tunnelmia ympäri maailman. Argentiinassa valtaan nousi populistista äärioluita edustava Javier Milei, joka suorastaan ylpeilee ilmastodenialismillaan ja naisten oikeuksien vastustamisella.

Myös Suomessa ilmapiiri kiristyy. Ay-oikeuksia yritetään heikentää ja talouden sopeuttamiskeinoiksi on valittu leikkaukset kaikkein heikoimmassa asemassa olevilta.

Loppumattomalta tuntuvan globaalin pimeyden edessä voi tuntea itsensä voimattomaksi. Me Finnwatchissa valitsemme kuitenkin toiminnan ihmisoikeuksien, kansainvälisen sopimus pohjaisen järjestelmän ja sosiaalisen oikeudenmukaisuuden eteen. Teemme tätä työtä keskittymällä vastuullisemman yritystoiminnan ja kestävien talousten rakenteiden edistämiseen.

Vuonna 2023 teimme sinnikästä vaikuttamistyötä yritysten ihmisoikeusvastuuta merkittävästi lisäävän yritysvastuudirektiivin puolesta. Olimme mukana vaikuttamassa globaalin minimiyhteisöveron syntymiseen. Kävimme läpi päästölaskennan ja -raportoinnin puutteita sekä kiritimme yrityksiä kiinnittämään huomiota arvoketjunsä päästöihin. Nostimme osinkoverojärjestelmän räikeän porsaanreiän julkiseen keskusteluun ja vaadimme sen tukkimista.

Vuonna 2024 työmme jatkuu, ja pyrimme uuden strategiamme avulla kasvattamaan toimintaamme. Vahvistuva organisaatiomme mahdollistaa meille toivottavasti pian lisää resursseja muun muassa yritysten luontovaikutusten tarkasteluun.

Sonja Finér
Finnwatchin toiminnanjohtaja

Muutamme talouden rakenteita

Tavoitteemme:

- Yritystoimintaan liittyvä verotus vähentää taloudellista eriarvoisuutta ja on horisontaalisesti ja vertikaalisesti oikeudenmukaista.
- Yritysten liiketoimintamalleja muutetaan ilmaston kannalta kestäviksi ja luonnon monimuotoisuutta lisääväksi.
- Yritystoiminnassa kunnioitetaan ihmisoikeuksia koko arvoketjussa.

Vaikutamme yksittäisiin sääntelyhankkeisiin Suomessa ja maailmalla – esimerkkejä vaikuttamistyömme kohteista vuonna 2023

- yritys vastuudirektiivi
- kaivosvero
- osakesäästötili
- globaali minimiyhteisövero
- tullitietojen avoimuus
- akkuasetus
- hiilimarkkinoiden sääntely
- kestävyysraportointidirektiivi
- listaamattomien yhtiöiden osinkoverotus

Nostamme esiin esimerkkejä yritystoiminnan ongelmista

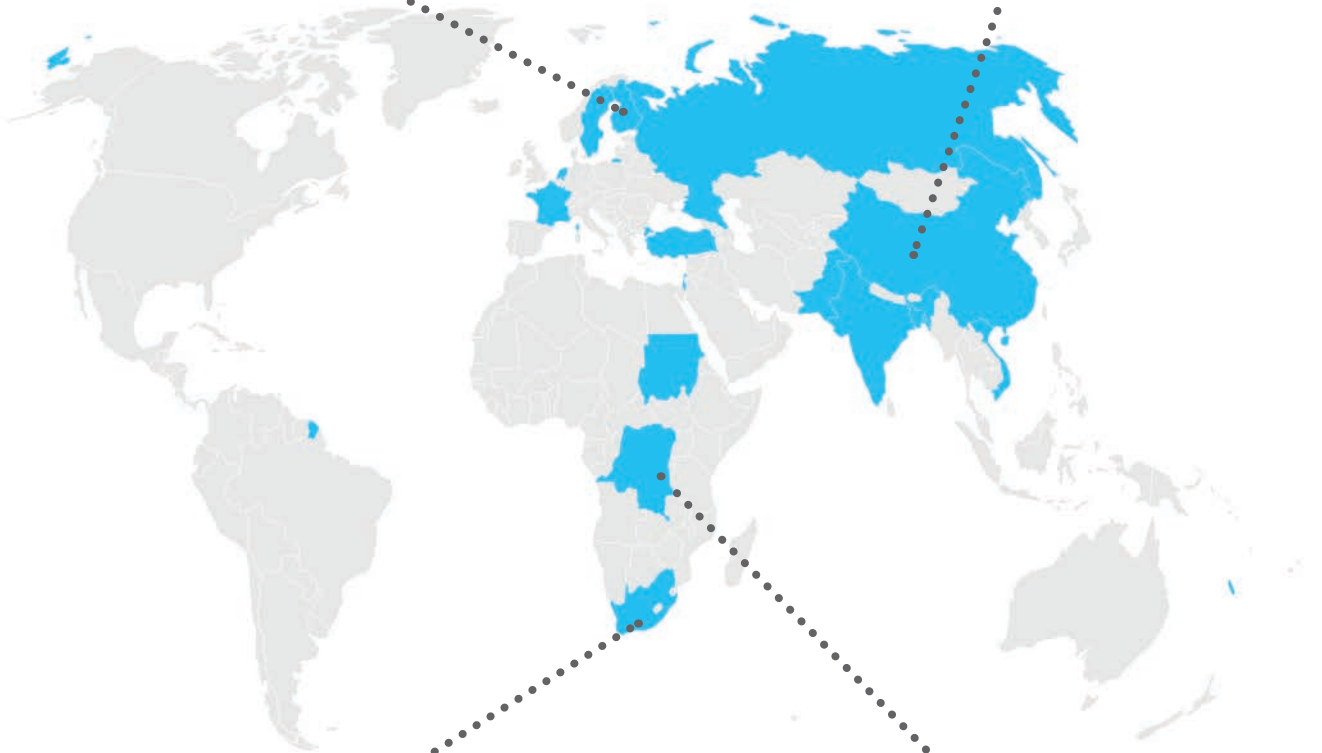
Vuonna 2023 Finnwatch nosti esiin yritystoiminnan vaikutuksia 18 eri valtiossa ja alueella.

Somevaikuttajayhtiöitä tarkastellut tutkimuksemme nosti julkiseen keskusteluun viime vuosina suosiotaan kasvattaneen osinkoverojärjestelmän porsaanreiän.

Selvitimme jo neljättä kertaa yritysten toimenpiteitä niiden arvoketju-päästöjen vähentämiseksi Kiinan ja Intian kaltaisissa riskimaissa.

Selvityksemme paljasti vakavia työntekijöiden oikeuksiin liittyviä ongelmia Alkon alihankintaketjussa Etelä-Afrikassa. Alko lupasi ryhtyä korjaaviin toimenpiteisiin.

Tutkimme eroja sähköautomerkkien vastuullisuusprosesseissa keskittyen erityisesti akkuminaeraaleihin.

5 OIKEUDENMUKAINEN SIIRTYMÄ NYT -KAMPANJA

Finnwatch koordinoi eduskuntavaalien alla yli 80 organisaation yhteiskampanjan oikeudenmukaisen ekologisen siirtymän puolesta. Kampanja käynnisti yhteiskunnallisen keskustelun ilmasto- ja luontokatotoimien reilusta toteuttamisesta.

Kampanjassa laadittiin oikeudenmukaisen ekologisen siirtymän periaatteet ehdotuksena siitä, miten tulevan hallituksen tulee toteuttaa ilmasto- ja luontokatotoimia. Yhteensä 557 ehdokasta sitoutui oikeudenmukaisen siirtymän periaatteisiin. Heistä eduskuntaan valittiin 42 henkilöä.

Lisäksi Finnwatch toimitti päättäjille viisi yhdessä sidosryhmien kanssa laadittua toimenpideohjelmaa siitä, miten oikeudenmukaisuus tulee huomioida ekologisesa siirtymässä.

Kampanjassa mukana olleet järjestöt kokoontuivat toukokuussa 2023 Säätytalolle muistuttamaan, että oikeudenmukainen siirtymä tulee huomioida Petteri Orpon hallitusohjelmassa.

1. Ekologinen kriisi torjutaan

Maapallon lämpeneminen on rajoitettava puoleentoista asteeseen esiteollisesta ajasta. Luontokato tulee pysäyttää.

2. Tietoperustaisuus

Tarvittavista toimista tehtävät päätökset tulee pohjata parhaaseen käytettävissä olevaan tieteelliseen tietoon.

3. Etupainotteisuus

Tarvittavien toimien mitaluokkaa ja nopeutta arvioitaessa on huomioitava niin varovaisuusperiaate kuin tulevat sukupolvet. Tästä syystä tarvittavat päästövähennykset ja luontokatoon puuttuvat toimet tulee tehdä etupainotteisesti. Suomen kaltaisten rikkaiden maiden vastuu on tehdä näitä toimenpiteitä kehittyviä maita nopeammin sekä osallistua kehittyvien maiden ilmasto- ja luontokato toimien rahoittamiseen.

4. Johdonmukaisuus

Siirtymän tulee olla suunnitelmallista ja pitkäjänteisesti toteutettavaa. Suomen tulee laatia asiantuntijatietoon pohjautuva konkreettinen ja jatkuvasti päivitettävä suunnitelma siitä, miten koko yhteiskunnan kattava oikeudenmukainen ekologinen siirtymä on mahdollista toteuttaa kokonaisuutena. Siirtymässä on tärkeää huomioida politiikkajohdonmukaisuus: myös toimien, jotka eivät ole suoraan kytköksissä ekologiseen siirtymään, tulee olla linjassa siirtymän kanssa.

5. Ihmisoikeusperustaisuus

Oikeudenmukaisen ekologisen siirtymän ytimessä ovat ihmisoikeudet. Ilmasto- ja luontokato toimien on noudatettava Suomen ihmisoikeusvelvoitteita.

6. Ketään ei jätetä

Ketään ei jätetä kehityksessä jälkeen. Siirtymätilanteissa erityistä huomiota on kiinnitettävä haavoittuvassa ja heikoimmassa asemassa oleviin sekä marginalisoituihin ja syrjinnälle alttiisiin ihmisiin ja turvattava heidän oikeuksiensa toteutuminen. Myös siirtymäaloilla toimivat työntekijät, maatalousyrittäjät ja yrittäjät tulee tunnistaa, ja heitä tulee tukea.

7. Eriarvoisuus vähenee

Oikeudenmukainen ekologinen siirtymä vähentää köyhyyttä sekä sosiaalista ja taloudellista eriarvoisuutta. Siirtymästä aiheutuvien kustannusten oikeudenmukainen jako edellyttää progressiiviseen verojärjestelmään perustuvaa rahoituspohjaa.

8. Ihmisarvoista työtä

Siirtymässä on varmistettava sekä Suomessa että maailmalla työvoiman oikeudenmukainen siirtyminen hiilivapaisiin tuotanto- ja palvelutehtäviin päivittämällä osaamista sekä luomalla ihmisarvoista työtä sekä hyvälaatuisia työpaikkoja.

9. Osallistavuus

Työmarkkinaosapuolilla, kansalaisjärjestöillä, muilla sidosryhmillä ja yksittäisillä ihmisillä on oltava mahdollisuus osallistua ilmasto- ja luontokato toimien suunnitteluun, toteutukseen ja päätöksentekoon sekä tehtyjen toimien arviointiin.

10. Siirtymän seuranta

Suomessa ekologisen siirtymän etenemistä ja sen vaikutuksia ihmisoikeuksien toteutumiseen, työllisyyteen ja osaamiseen, taloudelliseen eriarvoisuuteen, huoltovarmuuteen sekä haavoittuviin, marginalisoituihin ja syrjinnälle alttiisiin ihmisiin on seurattava erillisellä mittaristolla esimerkiksi osana ilmastovuosikertomusta. Ilmastovuosikertomuksessa tulisi tarkastella myös niitä kansainvälisiä vaikutuksia, joita Suomen ekologisella siirtymällä on muihin maihin, ja erityisesti kehittyviin talouksiin.

6 IHMISOIKEUDET ARVOKETJUISSA

SUOMALAISYRITYSTEN TOIMINTA ULOTTUU USEIN MAIHIN,

joissa työntekijöiden oikeuksia suojaava lainsäädäntö on heikkoa tai sitä ei noudateta. Elämiseen riittämättömät palkat, ylipitkät työpäivät ja järjestäytymisen vapauden polkeminen ovat tuotantoketjuissa valitettavan usein arkipäivää. Finnwatchin työn tavoitteena on, että ihmisoikeuksia kunnioitetaan kaikkialla yritysten arvoketjuissa.

Vuonna 2023 yli kymmenen vuoden työmme kunnianhimoisen yritysvastuulain puolesta palkittiin, kun EU:ssa saatiin aikaan poliittinen sopu yritysvastuudirektiivistä. Jatkoimme oikeudenmukaisen ekologisen siirtymän edistämistä tutkimalla vaateteollisuuden tulevaisuuteen liittyviä haasteita sekä sähköautojen vastuullisuutta. Lisäksi perkasimme EU:n konfliktimineraaliasetuksen toimivuutta, nostimme esiin työelämän oikeuksiin liittyviä ongelmia viinituotannossa Etelä-Afrikassa sekä kiinnitimme huomiota vankityön vastuullisuuteen. Vuoropuhelumme yritysten kanssa johti konkreettisiin parannuksiin yritysten vastuullisuuskäytännöissä.

Julkaisimme vuonna 2023 kaksi teemaan liittyvää tutkimusta ja viisi tutkimusartikkelia.

Kuva: Awaj

6.1 VUODEN KOHOKOHDAT

Tammikuussa 2023 julkaistu raporttimme oikeudenmukaisen siirtymän tarpeesta Bangladeshin vaateteollisuudessa ylitti sekä kansallisen että kansainvälisen uutiskynnyksen.

Alko lupasi puuttua esiin nostamiimme ihmisoikeusongelmiin Etelä-Afrikan viinitiloilla. Alko kehitti valikoimansa vastuullisuutta myös ilmoittamalla luopuvansa Israelin laittomissa siirtokunnissa tuotetuista viineistä. Finnwatch on vaatinut tätä yritykseltä jo vuosia.

Kesäkuussa 2023 julkaisemamme tutkimusartikkeli Suomen suosituimpien sähköautomerkkien vastuullisuudesta nosti julkiseen keskusteluun akkuminaalien vastuullisuuteen liittyviä puutteita.

Olemme pitkään vaikuttaneet aktiivisesti yritysvastuudirektiivin etenemiseen, ja viime joulukuussa 2023 työmme kantoi hedelmää, kun Euroopan unionissa saavutettiin historiallinen sopu yritysvastuudirektiivistä.

31.1.2023

OIKEUDENMUKAINEN SIIRTYMÄ BANGLADESHIN VAATETEOLLISUUDESSA

Raportti tarkastelee oikeudenmukaiseen ekologiseen siirtymään liittyviä kysymyksiä bangladeshilaisten vaate- ja tekstiilialan työntekijöiden sekä suomalaisten alan yritysten näkökulmasta. Raportti julkaistiin kolmella kielellä: suomeksi, englanniksi ja bengaliksi.

RAPORTIN LAATIMISTA ON TUETTU SUOMEN KEHITYSYHTEISTYÖVAROISTA.

7.2.2023

IHMISOIKEUDET ETELÄ-AFRIKAN VIINITILOILLA – Alkon hankintaketjun vastuullisuus

Raportti tarkastelee ihmisoikeuksien toteutumista Alkon vakiovalikoimaan kuuluvien viinien alkutuotannossa Etelä-Afrikassa.

RAPORTTI ON TUOTETTU SUOMEN AMMATTILIITTOJEN SOLIDAARISUUSKESKUKSEN SASKIN JA FINNWATCHIN IHMISARVOISEN TYÖN TUTKIMUSOHJELMAN TUELLA.

Tutkimusartikkelit

4.5.2023 Vankityö lisääntyy – SodaStreamin vankityöohjelman työehdoista ei saatu tietoa

Artikkelissa tarkastellaan SodaStreamin vankityöohjelmaa Israelissa. Artikkelin on jatkoa vuosina 2012 ja 2022 julkaistuille yritystoimintaa Israelin laittomissa siirtokunnissa käsitelleille raporteille.

ARTIKKELI ON LAADITTU FINNWATCHIN IHMISARVOISEN TYÖN TUTKIMUSOHJELMAN SEKÄ EUROOPPATIEDOTUSTUEN AVULLA.

17.5.2023 Yritysvastuudirektiivin käsittely Euroopan parlamentin valiokunnissa – miten suomalaiset mepit äänestivät?

Artikkelissa tarkastellaan suomalaismeppeiden äänestyskäyttäytymistä yritysvastuudirektiiviä koskevan Euroopan parlamentin valiokuntakäsittelyn aikana.

ARTIKKELI ON LAADITTU EUROOPPATIEDOTUS-TUEN AVULLA.

27.6.2023 Sähköautot vastuullisuuden tiellä?

Artikkeli vertailee kahdeksan sähköautomerkin vastuullisuusprosesseja keskitetyen akkumineraalien toimitusketjuihin.

ARTIKKELI ON OSA FINNWATCHIN KAIVOSTEOLLISUUDEN VASTUULLISUUTTA TARKASTELEVAA HANKETTA. HANKETTA OVAT RAHOITTANEET JOUKKORAHOITTAJAT, PALKANSAAJASÄÄTIÖ SEKÄ FINNWATCHIN IHMISARVOISEN TYÖN TUTKIMUSOHJELMA.

4.7.2023 Suomalaisyrityksillä puutteita konfliktimineraaliasetuksen noudattamisessa

Artikkeli tarkastelee kriittisesti EU:n konfliktimineraaliasetuksen tehokkuutta.

ARTIKKELIN LAATIMISTA ON TUETTU SUOMEN KEHITYSYHTEISTYÖVAROIN.

31.10.2023 Päivitettyä tietoa sähköautojen vastuullisuudesta

Artikkeli on jatkoa kesäkuussa 2023 julkaistulle tutkimusartikkelille Suomen suosituimpien sähköautomerkkien vastuullisuudesta.

ARTIKKELIN LAATIMISTA ON TUETTU SUOMEN KEHITYSYHTEISTYÖVAROIN.

Ihmisarvoisen työn tutkimusohjelma

Ihmisarvoisen työn tutkimusohjelmassa tuotetuissa raporteissa keskitytään muun muassa järjestäytymisen vapautta, työaikoja, elämiseen riittävää palkkaa ja työturvallisuutta koskeviin kysymyksiin yritysten alihankintaketjuissa kehittyvissä maissa. Ihmisarvoisen työn ohjelma perustettiin vuonna 2011. Vuoden 2023 loppuun mennessä ohjelmassa oli julkaistu yhteensä 27 tutkimusraporttia.

Ihmisarvoisen työn ohjelmaa tukevat Julkisten ja hyvinvointialojen liitto JHL, Ammattiliitto Pro, Tehy, Suomen Elintarviketyöläisten Liitto SEL, Solidaarisuus, Teollisuusliitto, Paperiliitto ja Palvelualojen ammattiliitto PAM.

Vaikuttamistyö

Finnwatchin vaikuttamistyö yritysten ihmisoikeusvastuuta koskevissa kysymyksissä keskittyi asianmukaisen huolellisuuden sääntelyyn erityisesti EU-tasolla. Työmme yritysvastuudirektiivin parissa palkittiin merkittäväällä virstanpylväällä, kun tarkkaan seuraamamme trilogineuvottelut päättyivät vihdoin joulukuussa poliittisen sopuun. Vaikutimme myönteiseen lopputulokseen niin kotimaassa kuin EU-tasollakin.

Seurasimme akkuasetusluonnoksen ja yritysten kestävyysraportointidirektiivin viimeistelyä ja vaikutimme komission esitykseen koskien pakkotyöllä tuotettujen tuotteiden markkinoilleasettamiskieltoa. Olemme myös seuranneet tullikoodeksin päivitystä ja vaikuttaneet tullitietojen läpinäkyvyyden lisäämiseen.

Vuoden 2023 aikana laadimme eduskunnalle, ministeriöille, Euroopan komissiolle ja kansainvälisille elimille yhteensä seitsemän lausuntoa ja julkilausumaa yritysten ihmisoikeusvastuusta.

7 VASTUULLINEN VERONMAKSU

YRITYSVASTUU KOSKEE MYÖS YRITYSTOIMINNAN TALOUDELLISIA VAIKUTUKSIA, ja tällä saralla vastuullisella veronmaksulla on keskeinen rooli. Monet yhteiskunnan tarjoamat palvelut, kuten terveydenhuolto, koulutus ja oikeusjärjestelmä, rahoitetaan pitkälti verovaroin. Tätä kautta yritysten veronmaksu vaikuttaa valtioiden mahdollisuuksiin vastata niille kuuluvista ihmisoikeusvelvoitteista.

Finnwatchin tavoitteena on, että yritykset maksavat vastuullisesti veronsa sekä Suomessa että globaalisti. Tavoitteen saavuttamiseksi Finnwatch pyrkii vaikuttamaan paitsi suoraan yrityksiin, myös ennen kaikkea päättäjiin, joiden käsissä verolainsäädännön kehittäminen on.

Vuosi 2023 oli kansainvälisen yritysverotuksen osalta historiallinen: suuryrityksiä koskevien minimiverosäännösten käyttöönotto eteni ja YK:ssa hyväksyttiin YK:n alaiset verosopimusneuvottelut käynnistävä päätöslauselma. Suomessa otettiin myös tärkeitä kansalliseen verolainsäädäntöön liittyviä edistysaskeleita muun muassa kaivosveron kohdalla, vaikka kansallisten verolakihankkeiden määrä jäi hallitusvaihdoksesta johtuen edellisvuotta pienemmäksi. Finnwatch oli aktiivisesti mukana vaikuttamassa niin käsittelyssä olleisiin lakihankkeisiin kuin julkiseen keskusteluun.

Tutkimuspuolella läpivalaisimme kansainvälisten metsäsijoittajien voitonsiirtoa sekä nostimme esiin muun muassa somevaikuttajayhtiöiden hyödyntämän porsaanreiän, joka mahdollistaa osinkoverojen minimoinnin holdingyhtiöjärjestelyn avulla.

Eduskuntavaalikampanjassa nostimme veropohjan aukkojen ohella esiin reilun päästöverotuksen tärkeyttä sekä verotuksen roolia oikeudenmukaisessa siirtymässä.

7.1 VUODEN KOHOKOHDAT

Somevaikuttajayhtiöissä toteutettuja verojärjestelyjä koskeva tutkimuksemme saavutti laajan medianäkyvyyden ja nosti julkiseen keskusteluun uuden, viime vuosina suositaan kasvattaneen lainsäädännöllisen porsaanreiän. Porsaanreiän avulla osa yrityso- mistajista pystyy minimoimaan osinkoveronsa. Holdingyhtiörjes- telyä hyödyntävää verojen minimointikikkaa pitivät ongelmallise- na useat veroasiantuntijat aina Keskuskauppakamaria myöten. Valtiovarainministeri Riikka Purralle toimitettu veto- osuuksemme keräsi lyhyessä ajassa yli 5 000 allekirjoitusta.

Luonnonvarakeskuksen koordinoimaan laajaan metsärahas- to- raporttiin sisältynyt tapaustutkimuksemme paljasti voitonsiirron yleisyyden Suomessa toimivien kansainvälisten sijoittajien met- sä- sijoituksissa. Esitimme yhdessä muun tutkimusryhmän kanssa joukon suosituksia, joilla havaittuihin ongelmiin voitaisiin puuttua. Osa näistä suosituksista päättyi Petteri Orpon hallitusohjelman selvityslistalle.

Kaivosveroa koskeva lakiesitys hyväksyttiin vihdoinkin vuoden 2023 alussa, ja veroa aletaan periä vuodesta 2024 alkaen. Finnwatch on ajanut rojal- tityyppisen kaivosveron käyttöönottoa vuodesta 2016 asti. Vaikka veron taso jätti paljon toivomisen varaa, on ve- ron käyttöönotto hieno edistysaskel: jatkossa kaivosyhtiöt eivät enää voi hyödyntää Suomen kaivosmineraaleja ilmaiseksi. Suosi- tustemme mukaisesti Orpon hallitus on luvannut tarkastaa veron tasoa ylöspäin.

Kansainvälisen yritysverotuksen uudistamistyö eteni jälleen harppauksin. Yritysverotukselle latti- atason asettavan minimive- ron käyttöönotossa edettiin kansalliseen implementointiin, ja minimiverosä- ännökset astuivat lukuisissa maissa voimaan vuo- den 2024 alussa. Jatkossa suuryritykset eivät enää voi saavuttaa nollaverotusta siirtämällä voittoja veroparatiiseihin. YK:ssa tehtiin puolestaan historiallinen päätös YK:n alaisuudessa tapahtuvien verosopimusneuvotteluiden käynnistämisestä. YK:n alaisuudessa käytävät verosopimusneuvottelut tarjoavat tilaisuuden vahvistaa kansainvälisen verotuksen oikeudenmukaisuutta ja lisätä sen läpinäkyvyyttä, tuoden samalla kaikille maille yhtäläiset mahdolli- suudet osallistua kansainvälisen veropolitiikan muovaamiseen.

Tutkimusartikkelit

12.1.2023 Tapaustutkimus: kansainvälisten metsärahojen ja -sijoitusyhtiöiden verojärjestelyt

Tutkimusartikkelissa tarkastellaan Suomessa toimivien kansainvälisten metsärahojen ja -sijoitusyhtiöiden yhtiörakenteita ja rahoitusjärjestelyjä.

Tämä Finnwatchin tutkimusartikkeli on alunperin julkaistu osana Luonnonvarakeskuksen julkaisua Metsäraho: Oikeudelliset rakenteet, verotusasema ja toiminta Suomessa (2022).

LUONNONVARAKESKUKSEN JULKAISUA RAHOITTI MAA- JA METSÄTALOUSMINISTERIÖ.

14.3.2023 Eduskuntapuolueiden verolinjoissa suuria eroja

Eduskuntapuolueille lähetettyyn kyselyyn pohjaavassa tutkimusartikkelissa käydään läpi puolueiden kannat veropohjan tiivistämiseen ja verotuksen läpinäkyvyyden lisäämiseen.

Artikkeli on jatkoa vuosina 2020 ja 2021 toteutetuille puoluekyselyartikkeleille.

5.9.2023 Kevyempää osinkoverotusta holdingyhtiöjärjestelyillä

Tutkimusartikkelissa käydään läpi, miten osakevaihdoksi kutsuttua yritysjärjestelyä voidaan hyödyntää osinkoverotuksen minimoinnissa

TUTKIMUSARTIKKELI ON TUOTETTU JOUKKORAHOITTAJIEN SEKÄ PALKANSAAJASÄÄTIÖN TUELLA.

3.10.2023 Satoja osakevaihtoja vuodessa – Verohallinnon ennakkoratkaisujen ja verojärjestelyjen markkinoinnin tarkastelua

Tutkimusartikkeli tarkastelee osakevaihtojärjestelyjen yleisyyttä sekä sitä, miten järjestelyjä on markkinoitu yritysomistajille.

TUTKIMUSARTIKKELI ON TUOTETTU JOUKKORAHOITTAJIEN SEKÄ PALKANSAAJASÄÄTIÖN TUELLA.

Kestävän talouden tutkimusohjelma

Kestävän talouden ohjelmassa paneudutaan yritysten taloudellisen vastuullisuuden kysymyksiin keskittyen erityisesti vastuulliseen veronmaksuun. Kestävän talouden ohjelma perustettiin vuonna 2012. Vuoden 2023 loppuun mennessä ohjelmassa oli julkaistu yhteensä 18 tutkimusraporttia.

Finnwatchin kestävän talouden tutkimusohjelmaa rahoittavat pääasiassa yksityishenkilöistä koostuvat lahjoittajat ja joukkorahoittajat. Yksittäisiin tutkimushankkeisiin on lisäksi saatu rahoitusta muun muassa säätiöiltä ja ministeriöiltä.

Vaikuttamistyö

Osallistuimme jälleen aktiivisesti meneillään olevien verolainsäädännön muutoshankkeiden sekä Euroopan komission antamien direktiiviehdotusten kommentointiin niin kirjallisten lausuntojen kuin valiokuntakuulemisten muodossa. Toimitimme valtiovarainvaliokunnan verojaostolle kahdeksan lausuntoa muun muassa kaivosmineraaliveroon, sähkö- ja öljy-yhtiöiden windfall-veroon ja suuryritysten minimiveroon liittyen. Useissa asioissa olimme myös verojaoston kuultavana. Lisäksi olimme mukana kommentoimassa lukuisia laki- ja direktiiviesityksiä valtiovarainministeriölle niiden aikaisemmassa valmistelu- tai käsittelyvaiheessa. Yhteensä toimitimme eduskunnalle ja eri ministeriöille vuoden aikana 16 veroihin liittyvää asiantuntijalausuntoa. Lisäksi viestimme päättäjille omista tutkimuksistamme ja muista ajankohtaisista veroasioista kaksi kertaa lähetetyn veroaiheisen päättäjäkirjeen muodossa.

Suoraan ministeriöihin ja päättäjiin suunnatun vaikuttamisen lisäksi pyrimme vaikuttamaan myös verovälittelystä ja verotuksen oikeudenmukaisuudesta käytävään julkiseen keskusteluun muun muassa haastattelujen ja mielipidekirjoitusten avulla.

8 ILMASTOKESTÄVÄ YRITYSTOIMINTA

YRITYSTEN ILMASTOVASTUUSEEN KESKITTYVÄN TUTKIMUSOHJELMAN

tavoitteena on edistää ilmastokriisin valossa vastuullista yritystoimintaa, jossa päästöistä raportoidaan uskottavasti ja läpinäkyvästi, vähennetään niitä ilmastotieteen mukaisella tahdilla ja jäljelle jäävistä päästöistä kannetaan vastuuta hiilimarkkinoita hyödyntämällä.

Yritysten ilmastovastuuseen liittyvässä työssä jatkettiin vuonna 2022 aloitettua keskustelua yritysten vastuusta oikeudenmukaisessa siirtymässä. Tämä työ nojasi alkuvuodesta 2023 julkaistuun raporttiin, jossa tarkasteltiin oikeudenmukaisen siirtymän edellytyksiä Bangladeshin vaate- ja tekstiiliteollisuudessa. Syksyllä 2023 julkaistujen raporttien myötä yrityksiä kiritettiin loppuvuoden aikana laadukkaampaan päästöraportointiin sekä parempaan arvoketjupäästöjen hallintaan.

Eduskuntavaalien alla käynnistettiin keskustelua oikeudenmukaisen siirtymän huomioimisesta poliittisessa päätöksenteossa muun muassa julkaisemalla sektori-kohtaisia toimenpideohjelmia. Vuonna 2023 jatkettiin yritysten hiilimarkkinoiden sääntelyyn liittyvää vaikuttamistyötä. Tärkeimmät vaikuttamisen kohteet olivat hallitusneuvottelut, ympäristöväittämiä koskevan EU-lainsäädännön päivittäminen sekä kansainväliset prosessit alan pelisääntöjen kehittämiseksi.

Kuva: Shutterstock, stasokulov

8.1 VUODEN KOHOKOHDAT

Finnwatchin tavoittelema päästökompensaatioiden kansallinen sääntely eteni, kun valtioneuvosto julkaisi helmikuussa 2023 kansallisen oppaan alan hyvistä käytännöistä.

Kansainvälinen päästöhinnointeluun keskittyvä Carbon Pulse -verkkosivusto julkaisi kesäkuussa Finnwatchin kirjoituksen, jossa avattiin hiilimarkkinoiden roolia ihmisoikeusperustaisessa yritysvastuussa.

Lokakuussa 2023 julkaistu raporttimme osoitti, että tavat, joilla yritykset kertovat toimintansa päästöistä, ovat varsin kirjavia eivätkä siten anna kattavaa ja vertailukelpoista kuvaa niiden ilmastovaikutuksista. Raportin pääviestit näkyivät mediassa laajalti.

Julkaisimme marraskuussa jo neljännen selvityksemme yritysten alihankintaketjujen päästöistä Intian ja Kiinan kaltaisissa riskimaissa. Vaikka yritysten toimet näiden päästöjen vähentämiseksi ovat edelleen riittämättömiä, myös edistysaskeleita on otettu. Esimerkiksi päivittäistavarakaupan ketjut ovat saattaneet satoja alihankkijoidensa tehtaita ympäristöjärjestelmä Amfori BEPI:n piiriin.

8.2 TUTKIMUKSET

10.10.2023

VALISTUNEITA ARVAUKSIA

– Yritysten päästölaskennan ja -raportoinnin puutteet

Raportissa tarkastellaan yritysten päästölaskentaa ohjaavia periaatteita ja arvioidaan yritysten päästöraportointia.

RAPORTTI ON TUOTETTU PALKANSAAJASÄÄTIÖN TUELLA.

21.11.2023

TUONTIPÄÄSTÖJÄ VÄHENTÄMÄSSÄ

– Arvoketjupäästöjen hallinta riskimaista hankintoja tekevissä yrityksissä

Raportissa tarkastellaan, millaisia toimia 50 Suomessa toimivalla yrityksellä on riskimaista tehtävien hankintojen kasvihuonekaasupäästöjen vähentämiseksi.

Ilmastokestävän yritystoiminnan tutkimusohjelma

Vuonna 2019 käynnistyneessä ilmastokestävän yritystoiminnan tutkimusohjelmassa Finnwatch selvittää yritystoiminnan ilmastovaikutuksia huomioiden ulkomaille ulottuvat arvoketjut ja ilmastotoimien oikeudenmukaisuuden. Ohjelman ensimmäinen tutkimusraportti julkaistiin syksyllä 2019 ja vuoden 2023 loppuun mennessä ohjelmassa oli julkaistu yhteensä 8 tutkimusraporttia. Toimintavuoden aikana julkaistiin raportit oikeudenmukaisesta siirtymästä Bangladeshin vaate- ja tekstiiliteollisuudessa, yritysten päästölaskennasta sekä arvoketjupäästöjen hallinnasta yrityksissä.

Finnwatchin ilmastotyötä eri hankkeiden kautta on vuonna 2023 toteutettu Palkansaajasäätiön, ympäristöministeriön yleisavustuksen ja ulkoministeriön VGK-tuella. Myös Finnwatchin yksityishenkilöistä koostuvilla tukijoilla on merkittävä rooli tutkimusohjelman rahoittamisessa.

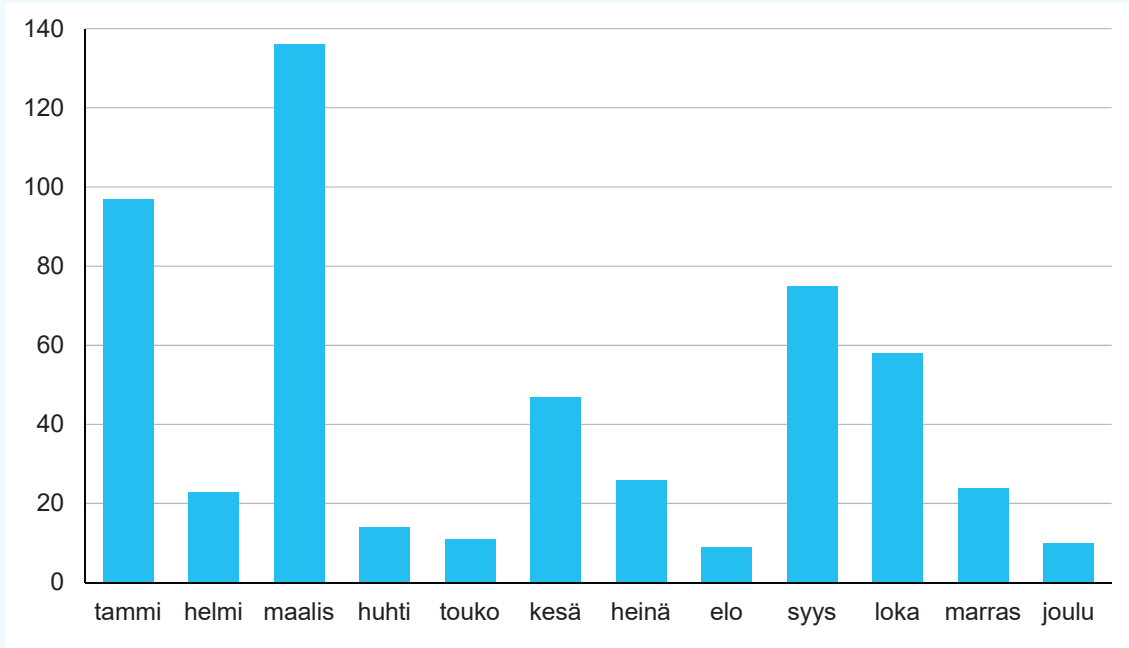
Vaikuttamistyö

Vaikuttamistyössä korostui oikeudenmukaisen ekologisen siirtymän edistäminen. Eduskuntavaalien alla työstimme yhdessä järjestöjen kanssa viisi sektorikohtaista toimenpideohjelmää siitä, miten ilmasto- ja luontopoliitikasta saataisiin nykyistä oikeudenmukaisempaa. Työtä sen eteen, että oikeudenmukainen siirtymä on osa vastuullista yritystoimintaa, jatkettiin.

Hiilimarkkinoita koskeva vaikuttamistyö painottui toimintavuonna ilmastoyksiköiden käyttöön liittyvien markkinointiväitteiden sääntelyyn. Hiilimarkkinoita koskevaan keskusteluun on osallistuttu tilaisuuksissa ja tapaamalla kahdenvälisesti alan toimijoita ja kansanedustajia. Yritysten ympäristöväitteisiin liittyvää viherpesua kommentoitiin vuoden aikana sekä mediassa että tilaisuuksissa.

Lausuimme vuoden aikana muun muassa Euroopan komissiolle vuoden 2040 ilmastotavoitteesta, GHG-protokollalle päästölaskennasta ja työ- ja elinkeinoministeriölle polttoainejakelun päästökaupasta. Annoimme hiilimarkkinoita koskevia lausuntoja muun muassa YK:n ihmisoikeusraporttijoille yritysten ilmastovastuusta, standardointiorganisaatio ISO:lle hiili-neutraali-termistä sekä eduskunnan ympäristövaliokunnalle viherväittämiä koskevasta direktiivistä. Lausuimme myös kahteen YK:n konsultaatioon Pariisin sopimuksen toimeenpanosta.

VERKKOLEHDET JA BLOGIT 2023 530 mediaosumaa

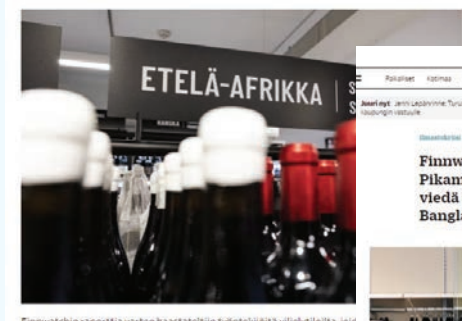

yle Etusivu Vaalikone Venäjän hyökkäys UMK24

Talous

Finnwatch: Alkon eteläafrikkalaisten viinien taustalla ihmisoikeusloukkauksia – Alko pitää epäkohtia todella huolestuttavana

Finnwatchin raportissa kerrotaan muun muassa keinoista asuinoloista, riittämättömästä palkasta ja syrjinnästä.

Finnwatchin vanuuttia värtin kaatatahitiin tuomalaistia vlläkeritöitä. löst

HELSINGIN SANOMAT Uutiset Lehdet Tilaa

Etusivu HS Ytimessä HS Visio News in Russian Uusimmat Vaalikone Kaupungit

-0,40% Apple -0,58% Facebook +0,09% Microsoft +0,01% Tesla +1,06% OMX

PRESIDENTINVAALIT: HS:n päivitetty vaalikone on auki – Nämä kysymykset erottavat

PÄIVÄN TIMANTTI: Näsijärven rannalla halutaan Suomelle oma Viktor Orbán

MAINOS: HS Digin mukautta 10.3. asti. Voit peruuttaa tilauksen koska tahansa.

Talous | Yritykset

Finnwatch: Somevaikuttajat saivat tuhdit veroedut yritysjärjestelyillä – "Mukava bonus"

Kansalaisjärjestö Finnwatchin selvityksen mukaan vaikuttajien omistamille yrityksille on tehty viime vuosina järjestelyjä, jotka mahdollistavat osinkoverotuksen keventämisen.

Somevaikuttajat Natalia Salmela (vas.), Misso ja Sara Parikka ja Auri Kananen. Natalia Salmelan mukaan yritysjärjestelyistä saatu rahallinen säästö oli mukava bonus, mutta kokonaisuutena silti epäoikeudenmukainen asia. Finnwatchin raportissa kerrotaan. KUVA: PIIA ARNOULOU / SANDOMA, SEPPÖ KÄRKI JA RIKKA PESJUN

Etusivu

Pääasiat Kotimaa Uutiset Keskustelu Uutiset Keskustelu Keskustelu

Juuri nyt: Jenni Leppänen: Turista vaistahan nyt palkkaa ja neidivyytistä pitää oikeustietä viivä-vaastoinen ei-aihtuu. Heikkinen: Olla.

Ilmanohjelma

Finnwatchin raportti: Pikamuotikulttuurin alasajo voi viedä työpaikan miljoonilta Bangladeshissa

Viereä siirtymä tulee toteuttaa koordinoidusti ja oikeudenmukaisesti. painottaa kansalaisjärjestö.

10 ORGANISAATIO JA HALLINTO

Finnwatchin jäsenjärjestöinä on yksitoista johtavaa suomalaista kehitys-, ympäristö-, ay- ja kuluttajajärjestöä: Attac, Dalitien solidaarisuusverkosto, Eettisen kaupan puolesta, Suomalaiset kehitysjärjestöt – Fingo, Kansainvälinen Solidaarisuussäätiö, Kansalaisjärjestöjen ihmisoikeussäätiö KIOS, Kirkon Ulkomaanapu, Kuluttajaliitto, Maan Ystävät, Suomen Ammattiliittojen Solidaarisuuskeskus SASK ja Suomen Lähetysseura.

Henkilöstö

Sonja Finér

Toiminnanjohtaja

Katja Hakkarainen

Hallinto- ja kampanjakoordinaattori

Saara Hietanen

Veroasiantuntija

Larri Himma

Viestintäasiantuntija

Else Hukkanen (27.3. alkaen)

Varainhankintapäällikkö

Anu Kultalahti (hoitovapaalla 23.8. alkaen)

Tutkija

Lasse Leipola

Ilmastoasiantuntija

Maija Lumme (hoitovapaan sijaisuus 1.10. alkaen)

Ihmisoikeusasiantuntija

Vakituisten työntekijöiden lisäksi Finnwatchissa työskentelivät harjoittelijat Eevi Kaila (kevät 2023), Lea Heikkinen ja Milla Seiro (syksy 2023). Televarainhankkijoina toimivat Samir Ali, Kimmo Elovainio ja Maija Harmaala.

Hallitus

Finnwatchin toimintaa ohjaa jäsenjärjestöjen edustajista koostuva hallitus. Vuonna 2023 Finnwatchin hallitus kokoontui kuusi kertaa. Hallitus vaihtui 29.5.2023 pidetyssä vuosikokouksessa.

Hallitus 5/2022–5/2023

Puheenjohtaja

Matti Ylönen

Varapuheenjohtaja

Niko Humalisto, *Suomen Lähetysseura*

Jäsenet

Merva Mikkola, *Attac*

Maija Lumme, *Eettisen kaupan puolesta*

Outi Hakkarainen, *Suomalaiset*

kehitysjärjestöt – Fingo

Jussi Ojala, *Kirkon Ulkomaanapu*

Ellinoora Vesala, *Suomen Ammattiliittojen*

Solidaarisuuskeskus SASK

Varajäsenet

Lotta Jokinen, *Kansalaisjärjestöjen*

ihmisoikeussäätiö KIOS

Mika-Petri Lauronen, *Maan Ystävät*

Hallitus 5/2023–5/2024

Puheenjohtaja

Matti Ylönen

Varapuheenjohtaja

Kirsi Salonen, *Eettisen kaupan puolesta ry*

Jäsenet

Outi Hakkarainen, *Suomalaiset*

kehitysjärjestöt - Fingo

Jussi Ojala, *Kirkon Ulkomaanapu*

Roosa Rantala, *Suomen Lähetysseura*

Ellinoora Vesala, *Suomen Ammattiliittojen*

Solidaarisuuskeskus SASK

Varajäsenet

Omar El-Begawy, *Attac*

Julia Koskinen, *Kansalaisjärjestöjen*

ihmisoikeussäätiö KIOS

Mika-Petri Lauronen, *Maan Ystävät*

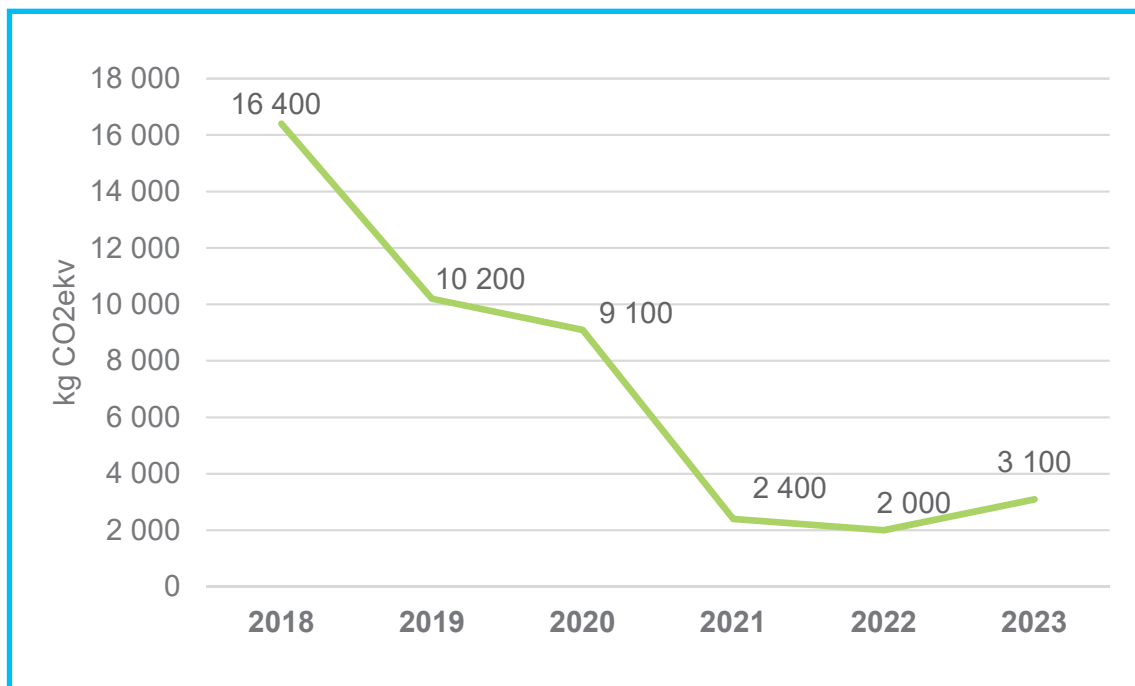
Jäsenyydet

Finnwatch on jäsenenä European Coalition for Corporate Justice ECCJ:ssä, Hyvinvointiala HALI ry:ssä ja sen kautta Elinkeinoelämän keskusliitto EK:ssa, Tax Justice Europessa, Vastuullinen Lahjoittaminen ry:ssä sekä tarkkailija-jäsenenä Climate Action Network CAN Europessa.

Hiilijalanjälki

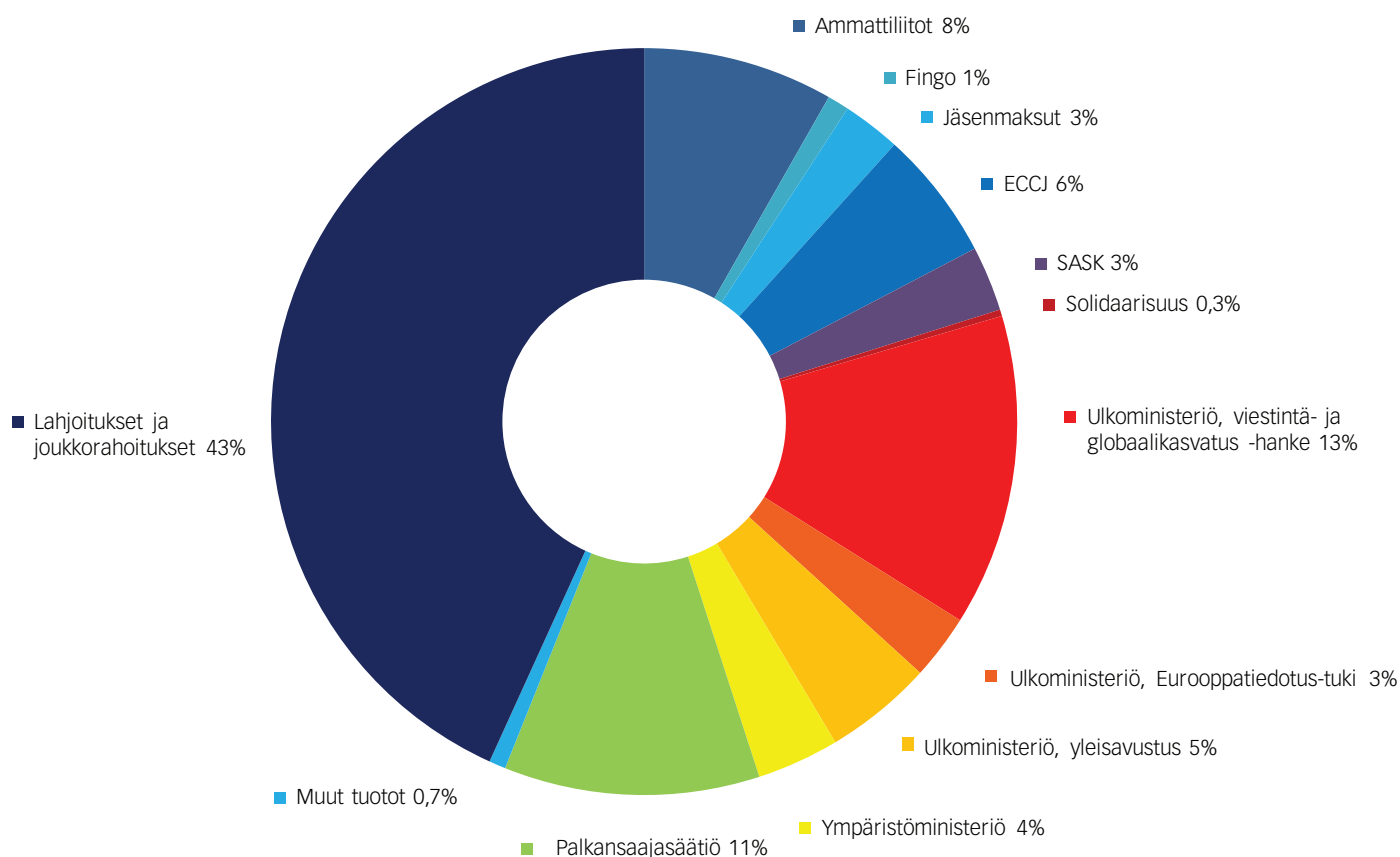
Finnwatch on sitoutunut seuraamaan ja vähentämään oman toimintansa ilmasto-vaikutuksia.

Kuvaajassa on esitetty Finnwatchin päästöt vuosina 2018–2023. Edelliseen vuoteen verrattuna Finnwatchin päästöt nousivat 1 100 kg CO₂ekv. Päästöjen kasvu liittyi Finnwatchin viinitutkimuksesta aiheutuneista Etelä-Afrikan sisäisistä lennoista. Muilta osin yhdistyksen päästöt arvioitiin aiempaa pienemmiksi.

Laskettu Hiilifiksu järjestö -hiilijalanjätkilaskurilla

Finnwatch on poistattanut vuoden 2023 päästöjään vastaavan määrän päästö-oikeuksia EU:n päästökaupparamarkkinalta CO₂Esto-palvelun kautta. Kyseiset päästöoikeudet eivät siten ole päästöjä aiheuttavan teollisuuden käytettävissä. CO₂Esto ei ole perinteinen päästökompensaatiopalvelu, sillä päästövähennys syntyy markkinaehtoisesti eikä sitä voida jäljittää tiettyyn paikkaan tai aikaan.

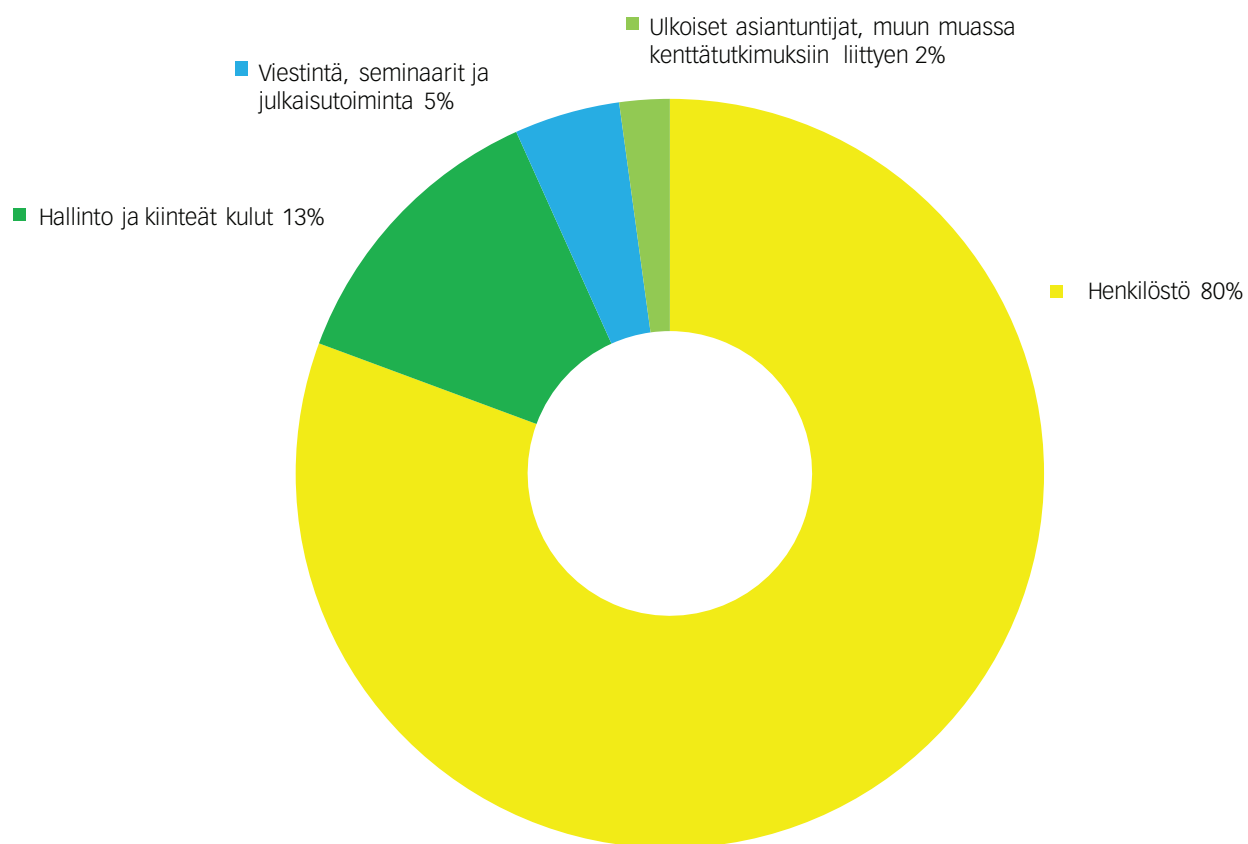

Yhdistyksen tulot vuonna 2023 olivat yhteensä 532 644 euroa.

Osa Finnwatchin vuonna 2023 keräämistä lahjoituksista ja joukkorahoitustuotoista on jaksotettu vuodelle 2024.

Noin 40 prosenttia vuoden 2023 tuloista koostui kuukausi- ja kertalahjoittajilta saaduista lahjoituksista sekä joukkorahoituskampanjoista. Finnwatchilla oli vuoden 2023 lopussa lähes 1 000 aktiivista kuukausilahjoittajaa.

Lahjoittajien tuen ansiosta Finnwatch voi suunnitella toimintaansa pitkäjänteisesti, käynnistää ajankohtaisia tutkimusprojekteja sekä tehdä tehokasta vaikuttamistyötä.

Yhdistyksen menot vuonna 2023 olivat yhteensä 526 187 euroa.

Finnwatch ry
Malminrinne 1B, 2.krs
00180 Helsinki
info@finnwatch.org
www.finnwatch.org
[@Finnwatch1](https://twitter.com/Finnwatch1)